

Bir Hıristiyan Rahibi Kadir Gecemiz İle İlgili Diyor ki

– Sami Biber · 16 Nisan 2023

1840 Yılında İstanbul'da doğup 1915'de ölen bir Hıristiyan Rahip, Tarihçi, Gezgin ve dahası Robert Kolej Öğretmeni, Alexandr van Milligen, tam olarak şunları söylüyor biz Müslümanların Kadir Gecesi hakkında:

“Dünya üzerinde, Ramazan ayında Ayasofya'nın kubbesi altında kutlanan Kadir gecesinden daha etkileyici hiç bir dinsel ayin yoktur.”

Bir dakika yahu. Direkt konuya daldık. Kim bu Alexandr van Milligen?

Efendim, bu adam, İstanbul'un tanınmış doktorlarından Julius van Milligen'in oğlu. Julius van Milligen olacak namussuz, Yunan İsyanı sırasında gönüllü olarak Yunanlıların tarafında savaşmış pek çok Yunan hayranı salaktan biri ama iyi bir doktor. İskoç asıllı bir herif.

Savaştan sonra akli başına gelmiş olsa gerek ki adam İstanbul'a gelip doktorluk mesleğini burada icra etti. Alexandr van Milligen de böylece İstanbul'da doğdu.

Eğitim öğretimini Edinburgh Üniversitesinde tamamlayan Milligen bir süre Cenova'da bağımsız İskoç kilisesinde rahip olarak çalıştı. Sonra Atina'da Yakınoğu Arkeolojisi üzerinde çalıştı ve

nihayet 1878'de tekrar Türkiye'ye döndü ve Robert Kolej'de öğretmenliğe başlayıp 1915'de ölünceye kadar bu görevde kaldı.

İşte onun sözüydü "Dünya üzerinde Ramazan ayında Ayasofya'nın kubbesi altında kutlanan Kadir gecesinde daha etkileyici hiç bir dinsel ayin yoktur." Sözleri.

Ancak bu sözler bu kadar değildi. Devamı da vardı ve şöyle diyordu Alexandr Milligen bizim Kadir gecemiz ile ilgili:

" Geçmiş günlerdeki gibi, asılı duran yüzlerce yağ kandilinin loş ışığı altında, akşam ibadeti için camide toplanan on bin kişinin kalbi, kutsal ayın yarattığı birlik duygusuyla heyecanla dolar. Bu aslında sessiz yapılan bir ibadettir.

Bu sessizlik bastırılmış duygulara biraz rahatlama sağlayan, şiddetli bir haykırışla ya da kısa bir ilahiyle bozulsada bu, sessizliğin daha etkileyici bir hal almasına yarar. Ancak huşudan dili tutulmasına karşın kalabalık dinlenemez. Bu duygu zaptedilemeyecek kadar güçlüdür ve bu büyük cemaat aşağı yukarı kalkar, yükselir ve alçalır.

Kıyıya çarpan deniz ya da uzaktan duyulan gök gürültüsüne benzer bir sesle Ayasofya'yı doldurarak ayakları üzerinde doğrulur, yere kadar eğilir, zemine iner, diz çöker, alnını yere yapıştırır.

Bu yoğun bir saygı ve baş eğiş sahnesidir. Fakat bu öylesine vakur, öylesine sükûnetli, öylesine kontrollüdür ki ibadet edenler vakarlarından asla bir şey kaybetmezler. En yüceye gösterilen saygıdır bu. Saygının ve özsaygının olağanüstü bir karışımıdır. Belli tarikat dervişlerinin, örneğin inleyen dervişlerin (Rufailerin) uygulamaları dışında, ibadeti sırasında bir Müslüman'ın davranışında, insan doğasının zayıflığından kaynaklanan çok kuvvetli bir duygu ortaya konmaz.

Sadaka verme bir Müslüman'ın yükümlü olduğu önemli görevlerden biridir. Ramazan ve iki bayram dönemi boyunca, fakir komşuları ağırlamak amacıyla zengin tabakanın evlerine masalar kurulur.

Bol kepçeyle pilav ve sebzeyle, haşlanmış etin yanı sıra para hediyesi yahut bir kaç parça giysi almak amacıyla dilenci grupları zengin evlerinin civarında toplaşrlar. Şehrin başlıca camilerine vakfedilmiş imaretlerden caminin softaları ve imamlarıyla birlikte bölgenin fakirlerine her sabah pilav ve zerde verilir.

Sakatların, körlerin, topalların geçiş ücreti vermeden Haliç üzerindeki köprülerden (Galata ve Unkapanı Köprüleri kastediliyor.) geçmelerine ve Boğazda çalışan buharlı gemilerde ücretsiz seyahat etmelerine izin verilmiştir. .

Evet... Bir Hıristiyan rahibin gözünden Osmanlı Devletinde Kadir Gecelerinin nasıl kutlandığı ve Kadir Gecenin ruhu işte böyle dile getirilmiş.

Şimdi isterseniz gelin pek çoğumuzun "Harnâme" adlı hiciv şiiriyle tanıdığımız Şeyhî'nin Kadir Gecesi Kasidesi ile noktalayalım yazımızı.

KADİR GECESİ GAZELİ.

Kevkeb-i devlet ü baht oldu münevver bu gece
Ki saâdet günüdür bize musahhar bu gece

(Bu gece mutluluk ve talih yıldızı parladı. Çünkü bu gece bizim için ele geçirilmiş saadet günüdür.)

Halka halka yüzünü devr eder ervâh u melek
Ehl-i kuds oldu meğer zülfüne hem-ser bu gece

(Bu gece ruhlar ve Melek halka halka yeryüzünü dolaşır. Meğer Cebrail saçına arkadaş oldu.)

Bu gece kadri bin aydan yeğ ise tan mı Hak
Kudret ile Şeb-i kadr etti mukadder bu gece

(Bu gecenin kıymeti bin aydan üstün ise kınanır mı? Allah bu gece kudretiyle Kadir Gecisini ortaya çıkardı.)

Vâde-i cennet ise yarın u birgün sofi
Bize dîdâr durur nakd-i musavver bu gece

(Ey sufi, cennete ulaşma zamanı yarın veya herhangi bir gün gelecek ise cennetten bir görüntünün peşinen verildiği bu gece bize güzellikler sunar.)

Uyhu pervâsını ko bir nefes ey Şem'-i safâ
Yakalım yüzüne pervâne bigi per bu gece

(Ey sevinç mumu, bu gece uyku bağını bir an bırak. Pervane gibi yüzüne kanat (çırparak) yanalım.)

Nağme-i ûd demi meclisi pür-anber eder
Nefesinden nola ger ney döke şeker bu gece

"Eğer bu gece ney nefesinden şeker dökerse ne olur. Udun sesi meclis vaktini anber kokusuyla donatır."

Seher-i mahşere dek gün bigi bî-dâr olalım
K'oldu âlemdeki maksûd müyesser bu gece

“Bu gece alemin yaratılış amacı ortaya çıktı. Mahşer sabahına dek gün gibi uyanık kalalım.”

Kaynaklar:

1- <https://www.fkriyat.com/galeri/tarih/yabanci-bir-seyyahin-dilinden-osmanlida-kadir-gecesi/11>

2-http://isamveri.org/pdfdrg/D03262/2013_13/2013_13_ONALS.pdf

*****

Cümle Ümmet-i Muhammed'in Mübarek Kadir Gecesi Kutlu olsun.

Rabbim bu gecenin hürmetine, Bu gecede indirdiği kitabının hürmetine, Bu gece “ Oku ” Hitabına muhatap ettiği habibinin hürmetine cümlemizin günahlarını affeyesin ve başta milletimiz olmak üzere tüm ümmet-i Muhammed'e esenlikler getirmesine vesile kılsın bu geceyi.

Rabbim hepimize Bayrama çıkmayı daha nice bayramlara sağlık ve huzur içinde ulaşmayı nasip eylesin